

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองและกึ่งทดลอง กล่าวคือในส่วนของ การวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ควบคุมตัวแปรทุกตัว เพื่อศึกษาผลของหัวข้อที่มีต่อความสนใจ การตีความ และความเชื่อของผู้อ่าน ในส่วนของการวิจัยกึ่งทดลองนั้น ผู้วิจัยได้สังเกตอิทธิพลของหัวข้อที่มีต่อผู้อ่านที่อ่านเนื้อหาที่ตามมาในปริมาณต่างกัน และมีอุปนิสัยการอ่านแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นปีที่ 2-4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีอายุระหว่าง 17-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ และมีความสนใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเริ่มมีการเติบโตทางวุฒิภาวะทางความคิด ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาด 168 คนและมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่ากันคือ 84 คน จาก คณะอักษรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ครุศาสตร์ นิเทศศาสตร์ เกษศาสตร์ นิติศาสตร์ และ สัตวแพทยศาสตร์

วิธีการเลือกตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างหลายขั้นตอน (Cluster Sampling) คือ การเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และ การเลือกตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อคณะที่มีการเรียนการสอนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2538 ทั้ง 16 คณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิธีการนี้ทุกคณะก็จะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน โดยไม่มีการลำเอียง ได้คณะที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น 9 คณะ คือ คณะอักษรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ครุศาสตร์ นิเทศศาสตร์ เกษศาสตร์ นิติศาสตร์ และสัตวแพทยศาสตร์

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนทั้งสิ้น 168 คน

3. เลือกตัวอย่างจากทั้ง 9 คณะตามความสะดวก

4. หลังจากเลือกตัวอย่างตามความสะดวกแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างนิสิตแบบสุ่มอย่างง่าย โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้อ่านชุดข่าวโดยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้นประมาณ 15-20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. ข่าวที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นซึ่งตีพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์ขนาด tabloid จำนวน 8 ชุด กำหนดให้แต่ละชุดมี 4 ข่าว ซึ่งมีหัวข้อข่าวที่มีลักษณะกำกวม ไม่ถูกต้อง เกินจริง และถูกต้องตามลำดับ ทั้งนี้ได้สลับตำแหน่งในแต่ละชุดเพื่อป้องกันไม่ให้ตำแหน่งของข่าวที่อิทธิพลในการเลือกอ่าน แต่กำหนดให้มีการจัดวางหน้าแบบเดียวกันทุกชุด (ดูในภาคผนวก แผนภาพที่ 7)

ผู้วิจัยเลือกข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ Reuters AFP และ AP และข่าวจาก หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ทั้งสิ้น 6 ข่าว การที่ผู้วิจัยเลือกข่าวต่างประเทศทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อควบคุมตัวแปรนอก ซึ่งก็คือความรู้เดิม หรือความคุ้นเคยเกี่ยวกับข่าวไม่ให้มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่าง แต่ละข่าวผู้วิจัยพาดหัวข่าวที่มีลักษณะตรงข้ามกัน ดังต่อไปนี้

3.1.1

โอเรกอนต้านกฎหมายให้สิทธิ์คนตาย

(ถ้าถาม)

**โอเรกอนต่อต้าน
กม.มาตรา 16
ให้สิทธิ์คนตาย**

(ถ้าถาม)

ค้านกฎหมายให้สิทธิ์ผู้ป่วยขอตาย

(ไม่ถ้าถาม)

เนื้อหาข่าวโดยสรุป : มีการผ่านร่างกฎหมายว่าด้วยสิทธิการตายของผู้ป่วยหนักระยะสุดท้าย ซึ่งสามารถขอให้แพทย์จัดยาให้เสียชีวิตได้ ซึ่งมีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ที่มา : สำนักข่าว AP

3.1.2

วัยรุ่นก่อคดีโหดร้ายป็นตายเจ็บ 20

(กำกวม)

วัยรุ่นฝรั่งเศส
ก่อคดีโหด
ฆ่าตายเจ็บ 20

(กำกวม)

วัยรุ่นก่อคดีโหดสังหารหมู่ 11 ศพ

(ไม่กำกวม)

เนื้อหาข่าวโดยสรุป: วัยรุ่นฝรั่งเศสคนหนึ่งสังหารแม่ พ่อเลี้ยง และน้องชายคนละพ่อ จากนั้นก็ยิงชาวบ้านเมืองที่อยู่ติดกันเสียชีวิต 11 ศพ และบาดเจ็บ 8 คน

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post (ฉบับวันที่ 13 กันยายน 2538)

3.2.1

แผนปฏิวัติโทรคมนาคมแห่งชาติ

(ไม่ถูกต้อง)

**ลงมติทำแท้ง
แผนการปฏิวัติ
โทรคมนาคม**

(ไม่ถูกต้อง)

ไอไอซีดีงปฏิวัติสื่อต้องรอบคอบ

(ถูกต้อง)

เนื้อหาโดยสรุป : ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารมวลชนจาก 23 ประเทศ มีมติให้ทบทวนแผนปฏิวัติการโทรคมนาคมโลก เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดการปฏิวัติซ้อนซึ่งจะนำไปสู่การทำลายล้างมนุษยชาติ

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post (ฉบับวันที่ 15 กันยายน 2538)

3.2.2

พบรูโหว่บรรยากาศขยายตัวที่ยุโรป

(ไม่ถูกต้อง)

พบรูโหว่มหึมา
ในบรรยากาศ
ที่ทวีปยุโรป

(ไม่ถูกต้อง)

พบรูโหว่บรรยากาศขยายตัวเท่ายุโรป

(ถูกต้อง)

เนื้อหาข้อสรุป : มีการตรวจพบรูโหว่บรรยากาศขยายตัว มีขนาดเท่ากับทวีปยุโรปบริเวณเหนือทวีปแอนตาร์กติค ซึ่งนักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่าปริมาณโอโซนที่ลดลงนี้จะทำให้มนุษย์และสัตว์เป็นโรคมะเร็งเพิ่มขึ้น และผลผลิตทางการเกษตรลดลง

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post (ฉบับวันที่ 13 กันยายน 2538)

3.3.1

ศรีลังกาลงดาบปิดหนังสือพิมพ์

(เกินจริง)

**รัฐบาลศรีลังกา
สั่งปิดหนังสือพิมพ์
ห้ามเสนอข่าวกบฏ**

(เกินจริง)

ศรีลังกาสั่งเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์

(ไม่เกินจริง)

เนื้อข่าวโดยสรุป : รัฐบาลศรีลังกาสั่งเซ็นเซอร์ข่าวสงครามกลางเมืองอย่างเข้มงวด โดยอนุญาตให้สื่อมวลชนรายงานข่าวการสู้รบได้ตามถ้อยแถลงของโฆษกกองทัพเท่านั้น

ที่มา : สำนักข่าว AFP

3.3.2

ธุรกิจค้าอวัยวะทำเสื่อสูญพันธุ์หมดโลก

(เกินจริง)

นักอนุรักษ์ห้วน
ธุรกิจค้าอวัยวะ
ทำเสื่อหมดโลก

(เกินจริง)

ธุรกิจค้าอวัยวะทำเสื่ออินเดียสูญพันธุ์

(ไม่เกินจริง)

เนื้อหาข่าวโดยสรุป : สภาพิทักษ์ชีวิตสัตว์ป่าของอินเดียรายงานว่าเสื่อในประเทศอินเดียอาจสูญพันธุ์ภายใน 10 ปีข้างหน้า เนื่องจากธุรกิจค้าอวัยวะเสื่อทำกำไรมหาศาล

ที่มา : สำนักข่าว Reuters

2. แบบทดสอบใช้วัดหลังการทดลอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบการตีความ ผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละข่าวมีคำถาม 2 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในข่าว และ ความคิดเห็นที่มีต่อข่าว แต่ละข้อก็จะมีตัวเลือกปรนัย 3 คำตอบ

ผู้อ่านจะต้องเลือกคำตอบที่ตัวเองคิดว่าถูกต้องที่สุดและเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความเชื่อถือของผู้อ่านที่มีต่อข่าวซึ่งพาดหัวข่าวแตกต่างกัน ใช้ Semantic Differential Scales ทั้งหมด 8 คู่ ได้แก่ น่าสนใจ-ไม่น่าสนใจ น่าเชื่อถือ-ไม่น่าเชื่อถือ ให้ความรู้-ไม่ให้ความรู้ เข้าใจง่าย-เข้าใจยาก ถูกต้อง-ไม่ถูกต้อง ชัดเจน-กำกวม เป็นกลาง-มีอคติ ไม่เกินจริง-เกินจริง โดยแต่ละคู่จะสลับซ้าย-ขวาเพื่อให้ผู้อ่านมีจังหวะได้หยุดคิดก่อนทำเครื่องหมายในช่องที่ต้องการ

3. แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา วิชาเอก คณะ และมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

4. แบบสอบถามอุปนิสัยการอ่านหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความบ่อย และ เวลาที่ใช้อ่านหนังสือพิมพ์ ประเภทของเนื้อหาที่ผู้อ่านอ่านประจำ รูปแบบการอ่าน ส่วนของข่าวที่ผู้อ่านอ่านเป็นอันดับแรก และการพิจารณาไตร่ตรองข่าวที่อ่าน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานข้อที่ 1

ตัวแปรอิสระ คือ หัวข่าวที่มีลักษณะ กำกวม-ไม่กำกวม ไม่ถูกต้อง-ถูกต้อง เกินจริง-ไม่เกินจริง

ตัวแปรตาม คือ ความสนใจของผู้อ่านที่มีต่อข่าว

สมมุติฐานข้อที่ 2

ตัวแปรอิสระ คือ หัวข่าวที่มีลักษณะ กำกวม-ไม่กำกวม ไม่ถูกต้อง-ถูกต้อง เกินจริง-ไม่เกินจริง

ตัวแปรตาม คือ การตีความข่าวของผู้อ่าน

สมมุติฐานข้อที่ 3

ตัวแปรอิสระ คือ หัวข่าว ที่มีลักษณะ ก้ากวม-ไม่ก้ากวม ไม่ถูกต้อง-ถูกต้อง เกินจริง-ไม่เกินจริง

ตัวแปรตาม คือ ความเชื่อถือของผู้อ่านที่มีต่อข่าว

สมมุติฐานข้อที่ 4

ตัวแปรอิสระ คือ หัวข่าวและปริมาณการอ่านข่าว

ตัวแปรตาม คือ การตีความข่าวและความเชื่อถือ

สมมุติฐานข้อที่ 5

ตัวแปรอิสระ คือ หัวข่าวและอุปนิสัยการอ่านหนังสือพิมพ์

ตัวแปรตาม คือ ความสนใจ การตีความ และความเชื่อถือของผู้อ่านที่มีต่อข่าว

การกำหนดค่าคะแนน**1. ระดับความสนใจและปริมาณการอ่านข่าวของผู้อ่าน**

<u>ค่าคะแนน</u>	ความสนใจ :	สนใจมาก	สนใจปานกลาง	สนใจน้อย
		3	2	1

ปริมาณการอ่าน : อ่านอย่างละเอียด อ่านบางส่วน อ่านแบบผิวเผิน

2. การตีความข่าว

คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในข่าว ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้อ่านเกี่ยวกับข่าวเป็นปรนัย 3 ตัวเลือก

3. ระดับความเชื่อถือของผู้อ่าน

ค่าคะแนน - นำเชื่อถือ 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 ไม่นำเชื่อถือ

การทดสอบเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาทดลองใช้จริง (try-out) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ได้เลือกเป็นตัวอย่างจำนวน 12 คน และนักข่าวอีก 12 คนโดยหลังการทดลองผู้วิจัยให้กรอกความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือและแบบสอบถาม สำหรับความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้ให้นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คัดเลือกตัวอย่าง ตามวิธีการเลือกตัวอย่างหลายชั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้อง 168 คน

2. สร้างเครื่องมือและทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนักข่าวที่มีประสบการณ์และความชำนาญ ก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. แจกชุดข่าวให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยอธิบายคำสั่งอย่างละเอียด เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำแบบทดสอบ

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวทุกข่าวในชุดข่าวที่ได้รับแจก โดยแต่ละข่าวจะอ่านอย่างน้อยขึ้นอยู่กับความสนใจ และให้ทำ Process Tracing¹ ขณะที่กำลังอ่าน ให้เวลาในการอ่านประมาณ 10 นาที จากนั้นผู้วิจัยเก็บชุดข่าวที่แจกให้อ่าน ก่อนจะแบบทดสอบในลำดับถัดไป

4. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบการตีความ และ ความเชื่อถือตามลำดับ

5. ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น และ แบบสอบถามพฤติกรรมกรอ่านข่าวหนังสือพิมพ์

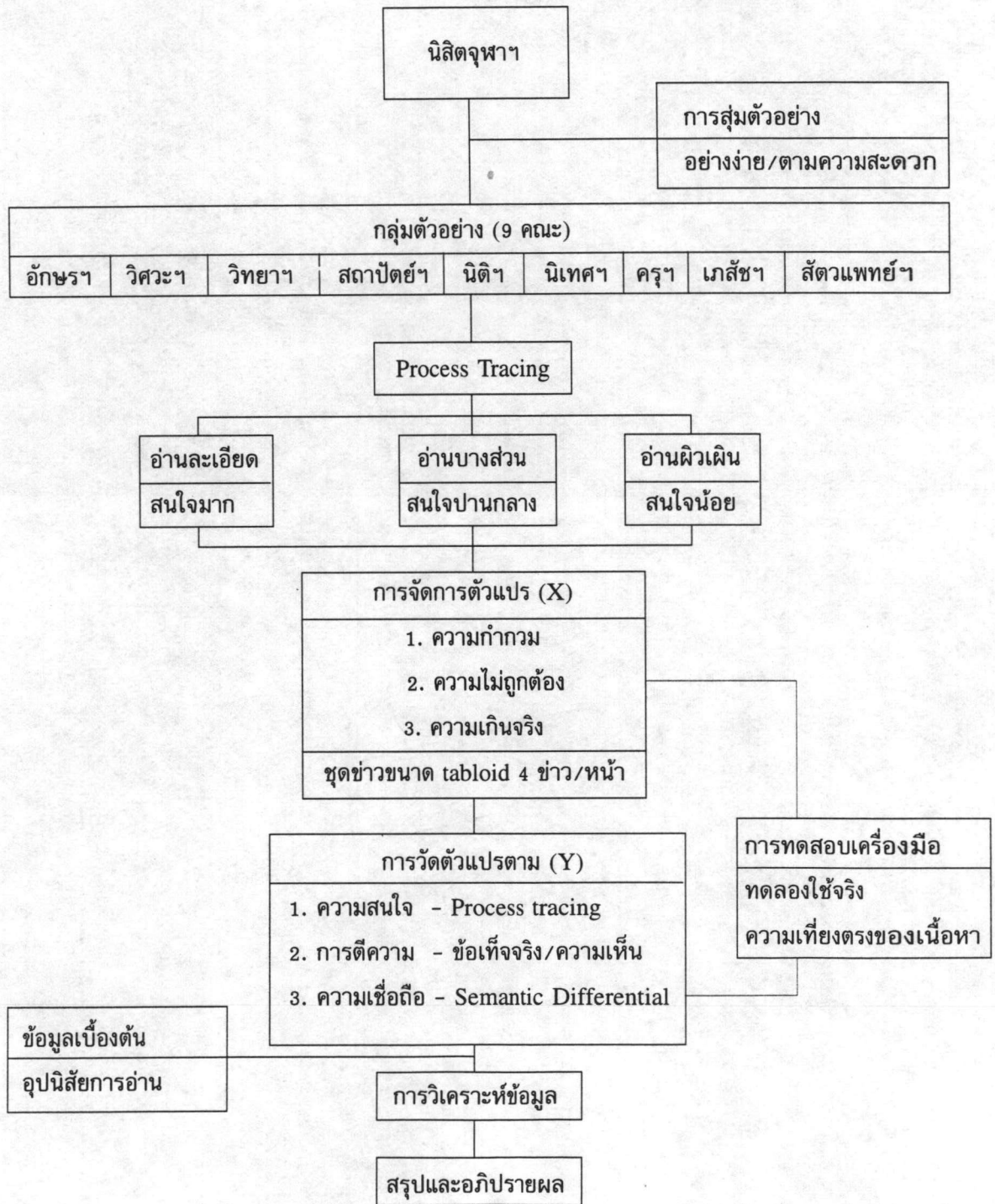
6. รวบรวมแบบสอบถาม ลงรหัส และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแผนภาพดังนี้

¹ เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้วัดความสนใจของผู้อ่าน กำหนดให้ผู้อ่านขีดเส้นใต้ข้อความหรือส่วนที่ผู้อ่านได้อ่าน วิธีดังกล่าวเป็นการแทนสายตาของผู้อ่าน ช่วยให้ทราบว่าผู้อ่านได้อ่านส่วนใดของข่าวเป็นปริมาณมากน้อยเท่าไร (Zerbinos, 1990) สำหรับการทดลองนี้ผู้วิจัยได้นำ Process Tracing มาประยุกต์ใช้เพื่อจัดแบ่งความสนใจของผู้อ่านตามปริมาณการอ่านออกเป็น 3 ระดับ คือ สนใจมาก สนใจปานกลาง และสนใจน้อย และแบ่งประเภทของผู้อ่านออกเป็น 3 ระดับเช่นกัน คือ ผู้อ่านที่อ่านข่าวโดยละเอียด ซึ่งจะขีดเส้นใต้ทุกส่วนของข่าว และ/หรือมากกว่าร้อยละ 50 ของข่าว ผู้อ่านที่อ่านข่าวบางส่วน ซึ่งจะขีดเส้นใต้หัวข้อ พรรคนำ และเนื้อข่าว น้อยกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 50 และผู้อ่านที่อ่านข่าวแบบผิวเผิน ได้แก่ ผู้อ่านที่อ่านหัวข้อข่าว และเนื้อข่าวไม่เกินหนึ่งย่อหน้า

แผนภาพที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย



การวิเคราะห์ข้อมูลและกรรมวิธีทางสถิติ

1. สมมุติฐานข้อที่ 1 ศึกษาความสนใจของผู้่านที่มีต่อหัวข้อว เกณฑ์ที่ใช้วัดคือ การทดสอบค่า

T-Test

2. สมมุติฐานข้อที่ 2 ทดสอบการตีความข่าวของผู้่าน สถิติที่ใช้วัด คือการทดสอบค่า T-Test

3. สมมุติฐานข้อที่ 3 วัดความเชื่อถือของผู้่านที่มีต่อหัวข้อว เกณฑ์ที่ใช้วัดคือ การทดสอบค่า

T-Test

4. สมมุติฐานข้อที่ 4 วัดการตีความและความเชื่อถือข่าวของผู้่านที่มีปริมาณการอ่านต่างกัน สถิติที่ใช้วัดคือ T-Test จากค่า Critical Value ในตาราง Dunn

5. สมมุติฐานข้อที่ 5 ศึกษาความสนใจ การตีความ และความเชื่อถือของผู้่านที่มี พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ต่างกัน สถิติที่ใช้วัด คือ T-Test จากค่า Critical Value ในตาราง Dunn

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSxPC